

ктивності трансформації енергетичної системи. Реалізація впровадження проекту «Розумні мережі» є необхідною основою для подальших етапів економічного розвитку, що сприятиме підвищенню надійності та економічності функціонування і розвитку енергосистеми, поліпшенню якості обслуговування споживачів, зниженню собівартості виробленої електроенергії та забезпеченню вимог до якості електроенергії. Але ці досягнення можливі лише при децентралізації генерації електричної енергії, створення двостороннього зв'язку між генеруючим та споживаючим обладнанням, а також вирішенні проблем з безпекою нового типу мережі.

Список літератури

1. Досвід розбудови розумних енергетичних мереж на міжнародному рівні : монографія / І. А. Вакуленко, С. І. Колосок, О. В. Кубатко та ін.; за ред. С. І. Колосок. Суми: Сумський державний університет, 2019. 109 с.
2. На пути к Smart Grid: ИТ для интеллектуального учета / URL: <http://www.smartgrid.ru/sg-industriya/tehnologii-iresheniya/na-puti-k-smart-grid-it-dlya-intellektualnogoucheta> (дата обращения 30.10.2021).
3. Чернишова М. І., Тульчинська С. О. Впровадження проекту «Розумні Мережі» в контексті розвитку паливно-енергетичного комплексу України // Ефективна економіка. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5272> (дата звернення 30.10.2021).

4. Энергобережения та енергетичний менеджмент у пристроях тягового електропостачання : навчальний посібник / С.П. Денисюк, В.Г. Кузнецов, В.Г. Сиченко, О.М. Крупинський; Дніпропетр. нац. ун-т заліз. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. Дніпропетровськ, 2015. 264 с.

5. Перехід України на відновлювану енергетику до 2050 року / О. Дячук, М. Чепелєв, Р. Подолець, Г. Трипольська та ін.; за заг. ред. Ю. Огаренко та О. Алієвої // Пред-во Фонду ім. Г. Бьолля в Україні. Київ: Вид-во ТОВ «АРТ КНИГА», 2017. 88 с.

6. Кулик М.М., Горбулін В.П., Кириленко О.В. Концептуальні підходи до розвитку енергетики України (аналітичні матеріали) / Інститут загальної енергетики НАН України, 2017. 78 с.

7. Відновлювані джерела енергії : монографія / За заг. ред. С.О. Кудрі. Київ: Інститут відновлюваної енергетики НАНУ, 2020. 392 с.

8. Немировський І.А., Федорчук С.О. Використання концепції інтелектуальних мереж у енергосистемі України. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. 2016. Вип. 176. С. 28-30.

9. Стогній Б.С., Кириленко О.В., Денисюк С.П. Інтелектуальні електричні мережі електроенергетичних систем та їх технологічне забезпечення // Технічна електродинаміка. 2010. №6. С. 44-50.

10. Стасюк О.І., Гончарова Л.Л., Максимчук В.Ф. Методи організації інтелектуальних електричних мереж залізниць на основі концепції SMART Grid. Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті. 2014. №2. С. 29-37.

ІННОВАЦІЙНИЙ РИНОК ЯК ПОХІДНА ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Лохман Н.В.

доктор економічних наук, доцент, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Гришук О.А.

асистент, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

INNOVATION MARKET AS A DERIVATIVE OF THE INNOVATIVE ECONOMY

Lokhman N.

Doctor of Economics, associate professor, Donetsk National University of Economics and Trade named after M. Tugan-Baranovsky

Grishchuk O.

assistant, Donetsk National University of Economics and Trade named after M. Tugan-Baranovsky

DOI: [10.24412/9215-0365-2021-78-3-44-48](https://doi.org/10.24412/9215-0365-2021-78-3-44-48)

Анотація

У статті розглянуто зміст, характерні риси, специфічні ознаки, проблеми та тенденції розвитку категорії «інноваційна економіка»; визначено, що завдяки розвитку інноваційної економіки формується та функціонує інноваційний ринок, який розглядається як взаємодія ринка новаций, ринка інновацій, ринка інноваційних інвестицій, ринка наукової інформації, ринка наукових кадрів.

Abstract

The article considers the content, characteristics, specific features, problems and trends of the category "innovative economy"; It is determined that due to the development of the innovative economy the innovation market is formed and functions, which is considered as the interaction of the innovation market, innovation market, innovative investment market, scientific information market, scientific personnel market.

Ключові слова: інноваційна економіка, інноваційний ринок, ринок інновацій, системний підхід, результативний підхід, функціональний підхід, процесний підхід.

Keywords: innovation economy, innovation market, innovation market, system approach, effective approach, functional approach, process approach.

Тенденції функціонування світової економіки останнім часом позначили об'єктивну необхідність розвитку національної економіки за інноваційним сценарієм, при цьому основний акцент необхідно робити на розвиток інноваційного ринку.

Метою статті є характеристика змісту інноваційної економіки та інноваційного ринку з позиції їх взаємозв'язку та різних підходів.

Інноваційна економіка представляє собою комплексне, системне явище, що потребує суттєвих

змін не тільки в сфері технологій, але й у соціумі, в цілому вона характеризується новим співвідношенням між людським і фізичним капіталом, за яким людський капітал стає пріоритетом в економічному розвитку [1, с.165]. Отже, завдяки розвитку інноваційної економіки (рис. 1) формується та функціонує інноваційний ринок і, навпаки, інноваційний ринок забезпечує розвиток інноваційної економіки.

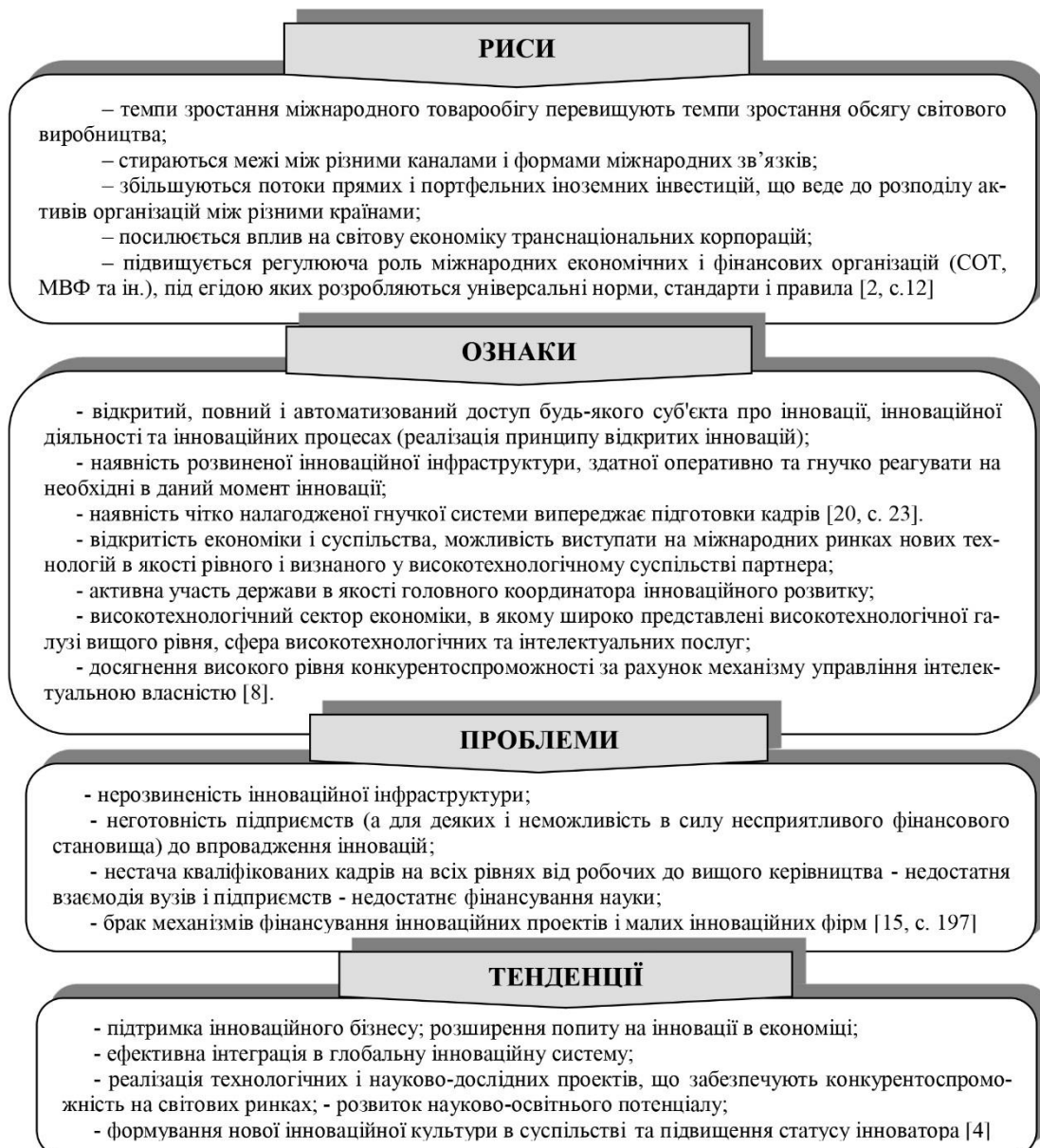

Рис. 1. Темпоральні характеристики інноваційної економіки

Слід зауважити, що різні автори вживають різні поняття: інноваційного ринку [6, 9, 16, 17], ринку інновацій [7, 11, 12, 14], ринку новацій [3, 5, 11],

ринку інноваційних товарів [13], ринку інновацій продуктів [21], ринку технологій [18], інноваційно-інвестиційний ринку [19] (таблиця 1).

Підходи до визначення та узагальнення акумульованого значення поняття «інноваційний ринок»

Підхід	Визначення
системний	Ринок інновацій охоплює систему економічних відносин між споживачами інноваційної продукції чи послуг і суб'єктами пропозицій, тобто власниками інноваційної продукції, інформаційно-консультаційних послуг з приводу їх виробництва, придбання та їх використання [12, с.87]
	Інноваційний ринок, як і будь-якій іншій ринок – це економічна система, у рамках якої відбувається узгодження і реалізація економічних інтересів між продавцями і покупцями за допомогою механізму ринкових цін, він належить до одного зі спеціалізованих видів ринку [6, с.130]
	Інноваційний ринок становить складну систему із комплексними взаємозв'язками між компаніями і покупцями, постачальниками, конкурентами, дистрибуторами, які здійснюють вплив на бізнес-осіб і груп, а також партнерів, які отримують вигоду одне від одного [17]
	Інноваційно-інвестиційний ринок – система, що об'єднує інвестиційну та інноваційну діяльність в єдине ціле, яка спрямовує інвестиційні ресурси на створення наукоємних інноваційних виробництв, сприяє якісному оновленню всієї економіки держави [19]
результативний	Ринок новацій - основним товаром на цьому ринку є науковий і науково-технічний результат – продукт інтелектуальної діяльності, на який поширюються авторські права, оформлені відповідно до чинного законодавства [11, с. 158]
	Ринок інновацій – це сукупність організаційно - економічних відносин між покупцями та продавцями результатів інноваційної діяльності та узгодження їх інтересів щодо ціни, термінів, умов та масштабів угоди [14]
	Інноваційний ринок представлений інноваційними продуктами (з певними кількісно-якісними характеристиками), які можуть бути запропоновані та придбані у цей період часу за певною ціною [9]
функціональний	Ринок новацій – ринок, який формують наукові організації, вищі навчальні заклади, тимчасові творчі колективи, окремі винахідники та ін; основним товаром на цьому ринку є науковий результат - продукт інтелектуальної діяльності [5, с.60]
	Інноваційний ринок – це вся сукупність ринкових відносин, що виникають у процесі розроблення, створення, впровадження та реалізації нових технологій, товарів [16]
	Ринок інноваційних товарів ґрунтується на системі принципів, що віддзеркалюють закономірності розвитку цього специфічного ринку та сутнісні особливості інноваційних товарів: розвиток попиту, стратегічна орієнтація, оптимальність, адекватність, обґрунтованість, соціальна відповідальність та ефективність [13]
	Ринок новацій - цей ринок формують наукові організації, вищі навчальні заклади, тимчасові творчі колективи, окремі винахідники та ін. [3, с.47]
	Ринок інноваційних продуктів передбачає сприяння регіоналізації інноваційної політики, що, своєю чергою, сприятиме трансферу технологій та інноваційних продуктів, формуванню регіональних інноваційних стратегій, створенню технопарків, бізнес-інкубаторів, а також інноваційних структур іншого типу [21]
процесний	Ринок інновацій – це узагальнене поняття, що охоплює всі процеси комерціалізації, які виконуються на різних етапах розроблення і впровадження інновацій [7]
	Ринок технологій (міжнародний, національний) – це сукупність економічних відносин його суб'єктів стосовно прибуткового використання прав власності на його об'єкти – технології продуктів, процесів та управління [18, с.51]

Інноваційну економіку через призму інституціоналізму потрібно тлумачити як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих структур (великі та малі підприємства, інкубатори, технопарки, науково-дослідні лабораторії, університети), які зайняті виробництвом і комерціалізацією наукових знань та технологій в межах національних кордонів, взаємодія яких забезпечується розвитком інноваційного ринку [10, с.36].

Ми вважаємо, що ці поняття є достатньо близькими за значенням і можуть бути ототоженені в рамках дослідження, як акумульоване значення поняття «інноваційний ринок», але з точки зору підходів до розуміння цих понять можливо виділити окремі групи.

Частіше комплексне поняття «інноваційного ринку» використовується з точки зору функціонального підходу [3, 5, 13, 16, 21], також доволі часто «інноваційний ринок» розглядається як система [6, 12, 17, 19], ряд авторів розглядають це поняття з точки зору результативного підходу [9, 11, 14] та процесного підходу [7, 18].

Проаналізувавши вищенаведені визначення, можливо запропонувати власну думку: інноваційний ринок – конвергенція суб'єктів інноваційного процесу задля отримання комерційного результату та просування інноваційного продукту.

Інноваційний ринок – це складний механізм, який має свою структуру. Композиція структури інноваційного ринку представлена на рис. 2.

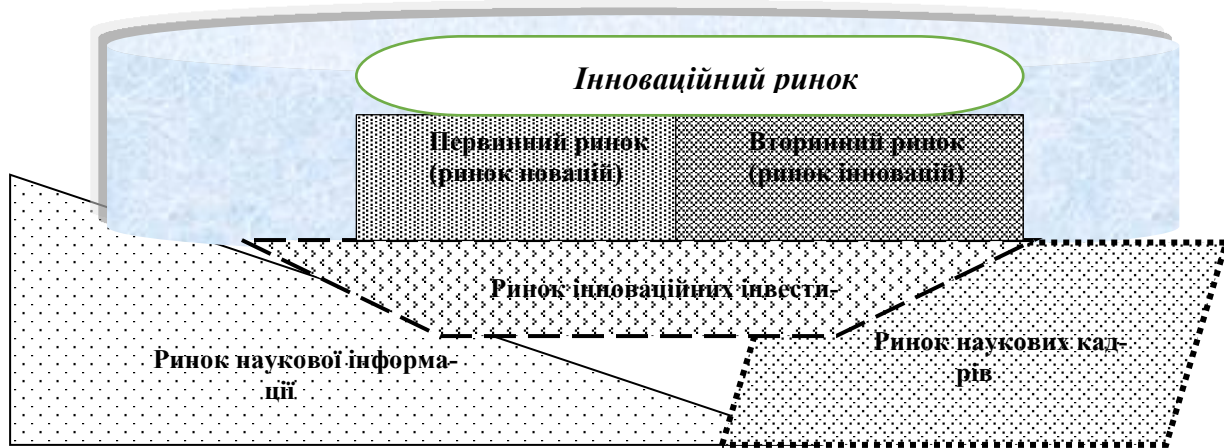

Рис. 2. Композиція структури інноваційного ринку
Складено на основі [6, с.237; 13; 3, с.46]

Як видно з рисунку 2, інноваційний ринок має складну структуру, яка складається з первинного ринку (ринку інноваційних розробок, які формують ринок новацій) та вторинного ринку (ринку інноваційних продуктів, які формують ринок інновацій). В свою чергу, інноваційний ринок стикається з ринком наукової інформації, ринком наукових кадрів та ринком інноваційних інвестицій, які знаходяться на стику з інформаційним ринком, ринком праці, ринком інвестицій відповідно.

Таким чином, «інноваційний ринок» виступає дотичним поняттям відносно розуміння «інноваційної економіки», який забезпечує створення, виробництво та розповсюдження інновацій. В свою чергу, інноваційний ринок виступає обов'язковою умовою розвитку національної інноваційної економіки яка має характерні риси, ознаки, проблеми, тенденції.

Список літератури

1. Амосов О., Дегтяр А. Формування людського капіталу в умовах інноваційної економіки: методологічний аспект. Публічне управління: теорія та практика: збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. Харків: Вид-во «ДокНаукаДержУпр», 2011. № 3(7) С. 164–172.
2. Василенко В.О., Шматько В. Г. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Київ: ЦУЛ Фенікс, 2003. 440 с.
3. Гуртов О.І., Михайлова Л.І., Шарко І.О., Турчина С.Г., Киричок О.В. Управління інноваціями: навч. посіб. Харків: «Діса плюс», 2016. 266 с.
4. Голиченко О. Г. Российская инновационная система: проблемы развития. Вопросы экономики. 2008. № 14.
5. Дудар Т. Г., Мельниченко В. В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 250 с.
6. Ильяшенко С.Н. Научные основы маркетинга инноваций: монография / под ред. С.Н. Ильяшенко. Сумы: ООО «Печатный дом «Папирус», 2013. 334 с.
7. Князевич А.О., Брітченко І.Г. Кластерний підхід до створення інноваційної інфраструктури

країни. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка. 2015. Вип. 2 (4). Ч.1. С.24-29

8. Королева Е.В., Симонов Б.П. Инновационное образование для инновационного общества. Материалы межвузовского методологического семинара «Инновационно-технологическое развитие экономики России», (Москва, 2 декабря 2009 г.) Москва: РГИИС, 2010.

9. Корчагин Ю.А. Инновационная экономика и экономика знаний URL: <http://www.lerc.ru/?part=articles&art=11&page=37> (дата обращения: 25.07.2020)

10. Краус Н.М. Інноваційна економіка: дефініція поняття та інституціональний базис розвитку. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка. 2015. Вип. 2(1). С. 36-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2015_2%281%29_8 (дата звернення: 22.06.2020).

11. Левченко Ю.Г. Економіка й організація інноваційної діяльності. Київ: НУХТ, 2012. 163 с.

12. Макаров М.О. Ринок інновацій в аграрному секторі. Економіка АПК. 2009. № 7. С. 86-90

13. Моїсеева К.І., Шульгіна Л. М. Проблеми сучасного маркетингу на ринку інноваційних товарів. Актуальні проблеми економіки та управління: збірник наукових праць молодих вчених. 2012. Вип. 6. URL: <http://probleconomy.kpi.ua/pdf/2012-9.pdf> (дата звернення: 5.07.2020)

14. Петрова І. Л. Становлення ринку інновацій в контексті економічної безпеки України. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". 2013. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=8&w=%D0%86>. (дата звернення: 18.06.2020)

15. Роскош М. В. Проблемы становления инновационной экономики в России. Молодой ученый. 2011. №3. Т.1. С. 196-198.

16. Светуцьков М.Г., Светуцьков С.Г. Предпринимательство и инновации: монографія. Ульяновск: Изд-во УлГТУ, 2010. 128 с.

17. Чухрай Н.І., Данилович Т.Б. Особливості маркетингу продуктивних інновацій. URL:

<http://vlp.com.ua/node/1929> (дата звернення: 14.06.2020)

18. Швець В.Я., Баранець Г.В. Трансфер інновацій у логістичних системах: навч. посібник. Дніпропетровськ: НГУ, 2015. 219 с.

19. Шатіло О.А. Інноваційно-інвестиційний ринок в Україні: особливості розвитку URL: http://academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Shatylo.pdf (дата звернення: 27.06.2020)

20. Ягупа Е.Г. Формирование и использование нематериального капитала региона (на примере Сибирского Федерального округа): монография / под

науч. ред. Р.Н. Федосовой. Москва: ИНФРА-М, 2013. 238 с.

21. Яковенко Р.В., Чернега А.М. Інноваційна діяльність в Україні: проблеми та перспективи. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2012. Вип. 22(2). С. 434-439. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2012_22%282%29__74 (дата звернення: 23.06.2020)

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ І ПРОГНОЗ ДИНАМІКИ ЕКОНОМІЧЕСЬКОГО РОЗВИТТЯ ПРИГРАНИЧНИХ РЕГІОНІВ ВЕНГРІЇ

Федоренко Р.В.

*доцент Самарського державного технічного університету,
г. Самара, Росія*

Неделька Э.

доцент Університету Шопрона, Шопрон, Венгрія

RETROSPECTIVE ANALYSIS AND FORECAST OF THE HUNGARIAN BORDER REGIONS ECONOMIC DEVELOPMENT

Fedorenko R.

*associate professor, Samara State Technical University,
Samara, Russia*

Nedelka E.

associate professor, University of Sopron, Sopron, Hungary

DOI: [10.24412/9215-0365-2021-78-3-48-51](https://doi.org/10.24412/9215-0365-2021-78-3-48-51)

Аннотация

Статья посвящена исследованию динамики экономического развития приграничных районов Венгрии в условиях вызванного пандемией экономического кризиса. Авторы рассматривают тенденции экономического развития отдельных регионов в докризисный период, выделяя важность приграничного расположения регионов. Представленное в статье ранжирование регионов по уровню ВВП позволило авторам сделать вывод о серьезном вкладе внешнеторгового оборота приграничных регионов в их уровень экономического развития. Вызванный пандемией коронавируса и связанными с ним карантинными мерами кризис нанес существенный ущерб экономическому благосостоянию Венгрии. При составлении прогноза будущей динамики экономического развития страны авторы выдвигают гипотезу об опережающих темпах восстановления приграничных регионов.

Abstract

The article is devoted to the study of the dynamics of economic development of the border regions of Hungary in the context of the economic crisis caused by the pandemic. The authors examine the trends in the economic development of individual regions in the pre-crisis period, highlighting the importance of the border location of regions. The ranking of regions by the level of GDP presented in the article allowed the authors to draw a conclusion about the serious contribution of foreign trade turnover of border regions to their level of economic development. The crisis caused by the coronavirus pandemic and related quarantine measures has caused significant damage to the economic well-being of Hungary. When making a forecast of the future dynamics of the country's economic development, the authors put forward a hypothesis about the outstripping pace of restoration of border regions.

Ключевые слова: приграничный регион, экономическое развитие, Венгрия, пандемия

Keywords: border region, economic development, Hungary, pandemic.

На протяжении длительного периода времени средние темпы роста венгерской экономики существенно превышали усредненные показатели Евросоюза. Так, в 2013-2019 гг. средний темп роста ВВП в Венгрии составлял 3,8%, в то время как аналогичный показатель всех стран Евросоюза составлял

1,8%. Опережающие темпы развития подтверждаются также высоким уровнем коэффициента добавленной стоимости на единицу продукции (44%), который рос в Венгрии с 2011 года и превышал средний уровень стран Вышеградского региона [5].